

Những "Năm quốc gia" liên tiếp làm nổi bật vai trò quan trọng của khoa học trong việc tìm hiểu môi trường của chúng ta, hướng tới sự phát triển và hòa bình. Chúng tôi khuyến khích mọi người suy ngẫm sâu sắc về các thách thức quốc gia và các vấn đề toàn cầu. Chúng tôi cũng nhấn mạnh vai trò dẫn đầu của UNESCO như là cơ quan duy nhất thuộc Liên Hợp Quốc chuyên về các ngành khoa học.

UNESCO đã làm việc suốt cả năm để thúc đẩy các hội nghị khoa học và triển lãm du lịch - để đa dạng sinh học ở trung tâm. Yếu tố văn hóa cũng được đưa vào "tôn giáo" dựa trên liên kết chặt chẽ giữa văn hóa và đa dạng sinh học. Những nỗ lực đó đã đóng góp đáng kể vào kết quả của hội nghị về biến đổi khí hậu lần thứ 10 của Hội nghị các Bên tham gia Công ước Đa dạng sinh học (COP 10/ tháng 10-2010) được tổ chức tại Nagoya (Nhật Bản). Mục tiêu Aichi cùng với Nghị định thư Nagoya về tiếp cận nguồn gen và chia sẻ công bằng lợi ích từ phát sinh từ sự đa dạng nguồn gen được chấp nhận.

Tới kỳ họp thứ 185 (tháng 10 năm 2010), Ban điều hành của UNESCO đã quyết định khởi đầu một chu kỳ mới của chương trình hợp tác về đa dạng sinh học, trong đó có tăng cường Chương trình Con người và Sinh quyển (MAB). Chương trình hình thành vào đầu năm 1970, đặt nền móng cho sự nỗ lực của chúng tôi trong việc khuyến khích nghiên cứu và báo cáo về đa dạng sinh học ở 564 khu báo cáo sinh quyển và 109 quốc gia.

Đa dạng sinh học là tài nguyên thiên nhiên bổn nhứt của chúng ta. Nó hỗ trợ các quá trình mà chúng ta không thể sống được, chẳng hạn như chu trình carbon, khí hậu, và hòa khí hậu, là cơ sở, kiểm soát chất lượng, thực phẩm và ngăn ngừa sự xói mòn...Con người khó có thể tồn tại khi đa dạng sinh học không phát triển. Vì vậy, đa dạng sinh học bổn nhứt là mục tiêu mà tất cả chúng ta cùng hướng tới.

2011, Năm Quốc tế về Hóa học sẽ là bàn đạp cho những tham vọng lớn hơn của chúng tôi trong khoa học. Hóa học không chỉ nằm trong cuộc sống hàng ngày – từ thức ăn chúng ta ăn, quần áo chúng ta mặc đến năng lượng chúng ta sử dụng. Cũng như đa dạng sinh học, hóa học là khái niệm trừu tượng và thường bị quên lãng, do đó chúng ta phải có cách tiếp cận tốt hơn.

Theo sáng kiến của Ethiopia, Liên Hợp Quốc tuyên bố 2011 là Năm Quốc tế Hóa học (IYC 2011) và ủy thác công tác cho UNESCO. Chúng ta sẽ nỗ lực để hể này để tăng cường đối tác trong các lĩnh vực hoạt động - bao gồm hợp tác khoa học và ngoại giao, xây dựng năng lực nghiên cứu cho đổi mới và thúc đẩy chuyển đổi giáo dục khoa học cho tất cả. Năm quốc tế trùng với kỷ niệm 100 năm ngày Marie Curie nhận giải thưởng Nobel Hóa học. Vì vậy, 2011 là thời điểm lý tưởng để tôn vinh và đẩy mạnh sự đóng góp của phụ nữ trong khoa học.

Khoa học nói chung và hóa học nói riêng là đòn bẩy chính để cho sự phát triển. Nó cũng là một tác nhân đáng chú ý của hòa bình, thông qua hợp tác quốc tế giữa các nhà nghiên cứu trên toàn thế giới.

Tiềm năng này của khoa học phải được biến đổi thành nhu cầu. Chúng tôi sẽ bàn bạc với nhau làm thế nào để sử dụng ý nghĩa trên một cách hiệu quả.

Ví dụ, chúng tôi có thể tập trung vào "hoá học xanh" trong việc phục vụ phát triển bền vững? Khám phá về hóa học giúp chúng tôi chống biến đổi khí hậu và phát triển các nguồn năng lượng thay thế. Hóa học có thể là chất xúc tác nhằm tiếp cận với nguồn nước không bị ô nhiễm - một thách thức như hàng triệu người sống trong tình trạng thiếu nước sạch. Năm Quốc tế về Hóa học cần được hiểu trong bối cảnh Thập kỷ Giáo dục phát triển bền vững (2005-2014) của Liên Hợp Quốc. Trên tất cả, nó phải dẫn đến những quy tắc mới có hiệu quả và phát triển các ứng dụng thực tế.

Làm thế nào chúng ta có thể chia sẻ tốt hơn lợi ích của hóa học? Khoa học và hóa học liên quan đến tất cả chúng ta chứ không chỉ là lĩnh vực dành cho các chuyên gia. Ngày nay, chúng tôi phải đẩy mạnh giáo dục khoa học, đào tạo các nhà hóa học tương lai, đồng thời giúp tất cả mọi người có thể đánh giá tác động của hoá học trong cuộc sống. Đó là những viên gạch đầu tiên để xây dựng xã hội tri thức. Chúng ta cũng cần cung cấp các dữ liệu kinh nghiệm từ những người tham gia Năm quốc tế.

Trên đây là những mong muốn của tôi cho năm 2011. Một lần nữa, thông qua một loạt hội nghị, chế độ hóa học sẽ được phổ quát tới các trường học trên toàn thế giới và các quốc gia thành viên. UNESCO phấn đấu đưa Năm quốc tế này trở thành điểm nhấn trong năm 2011./.

Trần Ngọc Giang (biên dịch)

